

V spomin dr. Danici Tovornik

Med velikonočnimi prazniki, aprila 2012, nas je zapustila dr. Danica (Daniela) Tovornik, raziskovalna svetnica, medicinska arahnento-mologinja in dolgoletna sodelavka sedanjega Inštituta za varovanje zdravja Republike Slovenije.

Rodila se je 2. julija 1927 v Sarajevu in bi letos dopolnila petinsedemdeset let. Šolanje je opravila v Ljubljani: 4 razrede osnovne šole (1934-1938), 8 razredov realne gimnazije z maturo (1939-1946) in študij biologija-kemija na Prirodoslovno matematični fakulteti Univerze v Ljubljani (1946-1953). Diplomirala je v posebni biološko-kemijski znanstveni skupini v letu 1953 z nalogo *O čebeljem orientiranju in komuniciranju*. Dodatni študij kemije je opravila na

kemijskem oddelku Tehniške fakultete v Ljubljani, kjer pa ni diplomirala. V letu 1954 se je zaposlila na Centralnem higienskem zavodu v Ljubljani (po več preimenovanjih danes Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije). Leta 1968 je doktorirala s temo *Ekosistemi arbovirusnih infekcij v Sloveniji in v nekaterih drugih predelih Jugoslavije*.

Strokovno se je ukvarjala z raziskavami sistematike in ekologije zajedalskih prsic, še posebej trdih klo-pov (Acarina: Ixodidae), ter komarjev (Diptera: Culicidae). Trdi klopi so prenašalci klopnega meningoencefalitisa. Obenem so tesno povezani s svojimi številnimi in raznolikimi vretenčarskimi gostitelji (plazilci, ptice in sesalci, vključno s človekom). V Sloveniji živijo v gozdnih kompleksih z značilnimi ekološkimi pogoji. V takih predelih se ljudje tudi najlažje okužijo in jih označujemo kot *naravna žarišča klopnega meningoencefalitisa*, zato je bil to eden bistvenih elementov njenega raziskovalnega dela ne le v Sloveniji, temveč širše na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

Iz te tematike je objavila okrog 120 znanstvenih in strokovnih člankov ter razprav, s čimer se je uveljavila kot mednarodno priznana znanstvenica, ki je neprestano gostovala in se izpopolnjevala tudi v tujini. Na začetku kariere v letih 1954 in 1955 najprej v Beogradu na Parazitološkem inštitutu Akademije znanosti in Higienskem inštitutu ter v Zagrebu na Oddelku za parazitologijo Veterinarske fakultete in Mikrobiološkem inštitutu Medicinske fakultete. V letih 1957 in 1958 je gostovala na Parazitološkem inštitutu Češkoslovaške akademije znanosti v Pragi. Leta 1960 se je kot stipendistka Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) izpopolnjevala v laboratorijih Sovjetske Akademije znanosti v Moskvi, takratnem Leningradu in Tbilisiju. Leta 1973 je svoje znanje dopolnjevala na School of Tropical Medicine and Hygiene v Londonu. V osemdesetih letih je bila občasna svetovalka WHO, ves čas pa je tesno sodelovala z United States Naval Medical Research Unit (NAMRU) v Kairu in je bila častna članica American Mosquito Control Association.

Njeno raziskovalno delo je bilo prepoznano in cenjeno tudi doma, saj je leta 1976 prejela nagrado Sklada Borisa Kidriča za svoje znanstveno delo. Po njej nosita znanstveno ime tudi dve vrsti perojedov *Brueelia tovornikae* (Balat, 1981) in *Coloceras tovornikae* Tendeiro, 1973.

Upokojila se je leta 1992, vendar se je z raziskovanjem ukvarjala do nedavnega in pri tem nesebično delila z nami svoje znanje in terenske izkušnje. Poslovili smo se od odlične znanstvenice in pionirke medicinske entomologije v Sloveniji. Hvaležni smo, da smo poznali Dr. Danico Tovornik in z njo sodelovali.

*Tomi Trilar, Prirodoslovni muzej Slovenije, in
Katarina Prosenč Trilar, Inštitut za varovanje zdravja*